

Van Gross-Berlin naar Klein Berlijn

Columns - 16 februari 2015 - Auteur: Wouter Meijer

De website van de Tagesspiegel: het belangrijkste nieuws uit Berlijn was vanochtend een plan van het gemeentebestuur om de verkoop van alcohol in Späti's te beperken. De populaire avondwinkels zouden vanaf 22:00 tot 's ochtends vroeg geen drank meer mogen verkopen om de jeugd te beschermen. Het lijkt Amsterdam wel, dacht ik, daar probeert de gemeente ook het aantal coffeeshops, hoerenramen en andere regionale specialiteiten aan banden te leggen.

Hier in Amsterdam is het meest gelezen artikel op de site van Het Parool [een stuk](#) over de gentrificatie van Amsterdam. Er wonen over een tijdje alleen nog hippe en hoogopgeleide mensen in de stad, met bakfietsen vol latte macchiato. Die latte macchiato is in Berlijn al jaren het schrikbeeld, maar dan in combinatie met laptops waarmee hipsters de plaatselijke horeca bevolken en de huurprijzen opdrijven.

Zo verschillend is het plaatselijke nieuws dus niet, als je van A naar B verhuist. Of van B naar A, in mijn geval. Zeven jaar was ik correspondent in Berlijn, een zee van tijd waarin ik diep in Duitsland kon duiken en af en toe even boven kwam om te vertellen wat er onder de waterspiegel gebeurt. Want het Duitse oppervlak is wel bekend, het was mijn taak om te laten horen en zien wat er onder de biertafels, de autofabrieken en de schuldige landschappen schuilgaat.

Begrijpen

Veel dingen leerde ik begrijpen: de beslissing na de ramp in Fukushima om te stoppen met kernenergie bijvoorbeeld - omdat ik had gezien dat de beweging tegen kernenergie al lang veel breder was dan een groepje veganistische zonderlingen. En dat de behoefte aan gezondheid en een schoon milieu in Duitsland een nationale karaktereigenschap zijn geworden. Daar passen geen geigertellers en geen kernafval meer bij.

Ik begreep ook dat je [best mag lachen om Hitler](#), de oorlog en allerlei andere ellende. Het boek 'Er ist wieder da', over een wederopstanding van Hitler in het Berlijn van nu, is intussen ook in het Nederlands vertaald. In Duitsland stond het boek wekenlang op nummer 1, in de herfst komt de verfilming in de bioscoop. En een paar jaar geleden maakte ik [een reportage](#) over het nasynchroniseren van

'Allo, Allo', waarin alle accenten in verschillende soorten Duits moeten worden vertaald, en kolonel Gruber en Herr Flick net zo belachelijk overkomen als in het origineel.

Unaufgeregt

De populariteit van Angela Merkel was niet zo eenvoudig te verklaren. Natuurlijk, als je lang met Duitsers omgaat, ga je hun behoefte aan rust en betrouwbaarheid aanvoelen, waarvoor het mooie woord 'unaufgeregt' bestaat: rustig en gelaten. Dus eigenlijk dat 'gewoon doen' waar veel Nederlanders ook graag prat op gaan, maar dan nog veel gewoner. Maar wat haar drijft, bleef me enigszins een raadsel. Want een groot politiek doel heeft ze niet. Ze houdt wel van macht: "Macht kommt von machen", wie macht heeft kan iets bereiken.

Veel machtiger dan Merkel nu is kun je als na-oorlogse Duitser niet worden, dunkt me. Dus dan zou ze met volle teugen moeten genieten, en die indruk krijg je ook niet. Misschien is de pret nu wel voorbij, want ze kan niet meer terug. Als Merkel mogen aftreedt, stort de beurs in en verzinkt Europa in duisternis. Misschien wel niet hoor, maar ik denk dat ze het risico niet wil nemen.

Terug in Nederland zal ik me ook wel weer over dingen verbazen die me vroeger niet opvielen, maar er zijn ook een paar nieuwe oude bekenden bijgekomen. Duitse dingen. Kennelijk is Berlijn zo populair geworden dat nieuwe café's zich Brecht, Kartoffel of gewoon Klein Berlijn noemen - of in elk geval in meubilair en oranje schemerverlichting die sfeer nabootsen. En Nederlanders komen ook massaal uit de kast met hun liefde voor de rest van Duitsland.

Degelijk voedsel

Dat werd me voor het eerst duidelijk toen ik te gast was bij het radioprogramma Casa Luna. In het eerste uur na middernacht mocht ik vertellen over Duitsland, in het tweede uur mochten luisteraars reageren. De ene na de andere lofzang, en de terechte vraag waarom er nog geen echt Duits restaurant in Nederland is - want op vakantie is iedereen dol op dat degelijke stevige voedsel. Hoogtepunt was een man die enthousiast vertelde dat hij vaak in Duitsland kwam, en er altijd 'met alle égards' werd ontvangen. Op de vraag van de presentator, wat hij in Duitsland deed, antwoordde hij: ik ben vrachtwagenchauffeur.

Intussen is er een echt [Duits restaurant](#) in Amsterdam, met worst en schnitzels natuurlijk. En zit er een filiaal van [Käfer](#) op Den Haag Centraal, met Duitse delicatessen en een umlaut op de ä. Nederlanders hielden altijd al van Duitsland, maar kunnen er nu openlijk voor uitkomen.

Taal

Een van de laatste hindernissen is de taal. Duits is voor veel Nederlanders een echte vreemde taal geworden, die je niet meer per se op de middelbare school leert. Ik kreeg in Berlijn af en toe een groep studenten op bezoek, die na afloop in de kroeg “one beer” bestelden. Ik heb wel eens gevraagd of ze wisten dat “bier” in het Duits ook... nou ja.

Gelukkig zijn er volop mogelijkheden om vaak Duits te horen en te spreken in Nederland, mij hoor je niet klagen. En als ik genoeg krijg van die hippe, hoogopgeleide stad A, dan gaat er een paar keer per dag een trein naar B. Nu maar hopen dat de Späti dan nog open is, die steden moeten natuurlijk niet helemaal op elkaar gaan lijken.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/10337/van-gross-berlin-naar-klein-berlijn>